

Előfizetési árak:
Egy évre 5 frt — kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:
Kürcepárti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, keddes és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadhatnak helyben:
Schörföld A. könyv- és papírkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 24 helyre van beosztva
Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.
Hirdetések Schörföld A. könyvkereskedésében is felvételnek

Bérmentelen levelek csak ismeri kezektől fogadhatnak el.

Nyiltér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr
Kéziratok vissza nem adhatók.

Hatalmaskodás.*

Szuronyok védelme alatt.

Szeged, augusztus 13

Végtelenül jellemzi a tápéi választásnál elkövetett súlyos visszaélést, hogy annak szégyene alól kibujni siet mindenki. Aki attól fél, hogy valamely vonatkozásban részesülhet képzelhetik a tápéi stiklinek, minden rendelkezésére álló eszközt megragad annak bizonyítására, hogy semmi köze sincs ahhoz, amit Tápén elkövetett a választási elnök.

Sorban elmondják a megyei közélet férfiai, hogy szégyenletesnek tartják azt a merényletet, amivel arcul ütötték a választási szabadságot, és bizony nem igen hízogó címek azok, melyeket ráraznak és ráhalmoznak azokra, kik Sima elleni vad és vak gyűlöletükben a tápéi választást megakadályozó csunya fogást előkészítették és gonoszul keresztülvitték.

Maga az egyik kormánypárti jelölt, Gajáry Ödön is megtagad minden közösséget a tápéi eseményekkel és kijelenti lapjában, hogy neki arra nem volt semmi befolyása és hogy általában nem tartott semmi igényt erre a mandátumra, sőt tán arra sem adott jogot senkinek, hogy az ő nevét tűzzék ki olyan zászlóra, melyhez hiányzott a tábor.

Még ennél is tovább megy a Gajáry lapja, a félhivatalos „Nemzet”. Visszautasítja azt a föltevést, mintha a szabadelvű párt vagy a kormány politikai csínyét akart volna elkövetni és azt mondja, az ellenzéknek morális kötelessége föltenni, hogy amennyiben törvénytelen követtetett volna el Tápén, azt Szapáry Gyula gróf miniszterelnök is és az egész kormány, valamint a szabadelvű párt a leg határozottabban elítéli.

A Nemzet nem szűnik meg óvatos lenni és fogadkozását ahhoz köti, ha törvénytelen követtetett el. De hiszen e fölött nincs semmi kétség. Abban mindenki egyetért, hogy Tápén megsértették a törvényt és minden ember egyetért abban is, hogy ez a törvénytelen szándékos volt, hogy nem tudatlanságból de roszakarathból eredt és hogy tervszerűleg elő volt készítve.

Egyetlen egy enyhítő körülmény sem szerepel ennél a botrányos visszaélésnél, melyre már is kimondta ítéletét a tisztességes közvélemény, tekintet nélkül a pártállásra és tekintet nélkül arra, ki rokonszenvezik Simával ki nem. Az ítélet változhatatlan. Az ítélet az, hogy súlyos büntetésre szolgált rá az a választási elnök, aki egy kerületnek választásra összegyűlt népét vakmerő cinizmuszal ütötte el politikai jogától oly semmis ürügy alatt, melyről még azt is tudta, hogy valótlán, mert hiszen az első mandátum megsemmisítésénél is igazoltatott, hogy Sima Ferenc választó.

Már most csak az a kérdés, elégtétel lesz-e, igazság lesz-e, ha az elkövetett visszaélésért meglakol maga a közvetlen tettes, a választási elnök és illetőleg helyettes elnök?

* Ezt a cikket a „Szegedi Napló”-ból vettük át, hogy lássa a közönség, miként ítélt a tápéi bűn felett egy oly lap, mely a választások alatt éppen nem tartozott Sima Ferenc támogatói közé.
Szerk.

Az a kérdés, futni engedik-e a bűnrészeseket és azokat, akik közreműködtek ennek a csuf stiklinek előkészítésében és azt, akinek beleegyezése nélkül az meg nem történhetett volna.

Erre a kérdésre vár feleletet a közvélemény, mely a tápéi esettel foglalkozik, első sorban pedig Csongrádvármegye közönsége, mely azt látja, hogy a megye főispánja és az ő segítői olyan eszközökkel léptek föl Sima Ferenc ellen, amelyekkel közhivatalban levő embernek nem szabad élni még akkor sem, ha igazán veszedelmes dolog volna is, hogy Sima bejut a parlamentbe, mert tudunkkal még nincs szentesítve nálunk az a jezsuita elv, hogy a cél szentesíti az eszközöket.

Talán nem kell bizonyítani, hogy ami Tápén történt, az az előkészített törvényszegés, tudtával történt Zsilinszky Mihály főispánnak. Jogos a föltevés, hogy ez az egész dolog az ő helybenhagyásával vitétt keresztül. Az is hogy nem Csató alispán, a tulajdonképeni elnök jött el a választást vezetni, mert valószínűleg nem volt megnyerhető ilyen erőszakosságra. Az is, hogy mint egy ostromlott várat, úgy megrakták Tápét csendőrséggel és katonasággal, előkészítve a nép halomba lövetésére, ha netán jogát merné követelni és nem volna hajlandó békességgel elviselni az ellene kigondolt brutalitást.

Másodszor jelentkezik a megyei kormányzatban ez a katonai fedezet alatt való durva hatalmaskodás, és ez kétségtelenül azt mutatja hogy ott teljességgel kiveszett minden érzék az alkotmányos és önkormányzati jogok szentsége iránt és hogy ezt az érzéket helyre kell állítani minden áron, nehogy a nép legyen kénytelen a törvény és igazság tiszteletére megtanítani az előjáróit.

A tápéi visszaélés után.*

Az a gaz visszaélés, mely Tápén Zsilinszky egyenes utasítására Csongrádvármegye elsőrangú pribéke Albertényi Antal hamis zármérleg készítő főszámvevő és sikkasztó gazdasági egyesületi titkár által elkövetett a legnagyobb felháborodást a választásra lejött országos képviselőknél, és Szeged elfogulatlan intelligenciája körében keltette. — A tápéi választó kerület népe el volt valami gázságra készülve; de hogy mily alakban nyilvánul ez, azt nem tudta; de hogy készül valami arról előre beszéltek annyira, hogy Sima Ferenc már két nappal a választás előtt kapott Szegedre egy táviratot, melyben értesítve lett, hogy a vármegye gazai a választás felfüggesztését tervelik.

Sima Ferenc nem hitt e táviratnak; mert bár tudta azt, hogy Zsilinszky és az őt körülvevő hitvány nép minden tisztességtelen dologra kész Sima és párthívei ellen; de hogy ezek az emberek arra vetemedjenek, hogy az ország alkotmányos jogát a nép választási szabadságát a magyar parlament hatáskörét is megmerik támadni, csak hogy Sima ellenes vad dühöknek pillanatnyi örömet szerezzenek: ezt nem hitték. A választók azonban hittek minden gázságot, mert előre híre volt, hogy történik valami, s mert tudja azt a csongrádvármegyei közönség, hogy

* Lapunk múlt szánából térszúke miatt kimaradt.
Szerk.

mióta Zsilinszky betette ebbe a vármegyébe a lábát, azóta körülötte felütötte a fejét a legszemérmelenebb visszaélés mindenféle képben és irásban. Ugron, Horváth és a többi képviselők ezt lehetetlennek tartották s annál leirhatlanabb volt a felháborodásuk, mikor a vármegye politikai pribéke kihirdette előttük, hogy: hiába jött be Sima Ferenc 800 választója, ma nem lesz választás, nem lesz pedig azért, mert Zsilinszky, még ha a nyaka beleszakad is, próbára akarja tenni a tápéi kerület lelkesült népét, hogy: harmadszor bejön-e szavazni Sima Ferenc?

Ugron arcából kikelve sápadtan állt fel a gátra gyűlt 800 választó és az ezt körül seregülő 2—3000 nem választó ember előtt a következőleg szólt:

Tudják-e önök, hogy pár pillanattal ezelőtt mi történt az önök választási jogával? — Mi az önök azon törvényadta alkotmányos szándékukkal, hogy most döntsenek a felett, hogy: ki legyen az önök képviselője? — az történt, hogy egy megyei hivatalnok, kit ide a választás vezetésére Zsilinszky főispán és az ő cinkos társai kirendeltek: minden törvényes ok nélkül kimondta, hogy ma nem lesz választás hogy önök hiába tettek félre a mezei munkát, hiába áldoztak és fáradtak, hogy ma legszentebb polgári jogukat gyakorolhassák, ezt nem tehetik; mert a hatalom kezelői, a törvény gaz kijátszásával ezt megakadályozták. — S azt hiszik önök, hogy a választási elnök volt az, aki ezt a gaz merényletet elkövette, nem választási elnök ez, hanem a hatalom cinkosa, hitvány eszköz a bűn elkövetésére, egy *diplomás gasember*, ki egy elvetemült gonosztevő módjára tapos a törvényre és a nép, sőt több, magának a parlamentnek a jogára. Az ily embernek uraim ki most itt a választás vezetésére kirendeltetett: *nem az isten szabad ege alatt, hanem a tömlőben van a helye a kőösényes gasemberek között.* S ez az ember a méltó büntetését nem fogja elkerülni; mert ha ennek csak meg kísérlése is megtörténne meg fogom razni a hatalom kezelőinek fület és nem ereszttem el, míg e gonosztevő el nem vette méltó büntetését. — Ezután Ugron egy gyönyörű hasonlattal zárta a beszédjét, elmondta, hogy mikor az egyszeri apát ellenségei mérges nyíllal lőtték meg, fia oda rohant apjához s a nyilat kiszakította ennek testéből, s mikor meggyőződött arról, hogy a nyil valóban megvolt mérgezve, letérdelt a megsebzett apa testéhez s a mérgezett sebből kiszitta a vért és így mentette meg apja életét. Önök ugymond Ugron, most szintén úgy jártak, hogy az Önök jogának és ügyüknek becsületes védelmezőjét ily mérges nyíllal akarják ellenfelei leteríteni, hogy ne álljon nekik utjokban, s ne legyen meg Csongrádvármegyében az a férfiú, ki a nép védelme érdekében rettenhetlen osztorozója lent és fent a közköormányzatban uralkodó gyalázatos visszaéléseknek, midőn azonban Sima Ferenc ellenségei az önök szeme láttára lövik az önök jogai védelmezőjére mérges nyilakat, önök is úgy cselekedjenek, mint apjával cselekedett a hálás és becsületes fiú, tépjék ki a nyilat és szívják ki a megmérgezett vért, s pökjék ezt lesújtó ítéleteként azon gazok arcába, kik ily becstelenül járnak el törvényes megbízalásukban, mint ahogy eljárt ma az a választási elnök, kinek mint mondám nem a szabadon, hanem a tömlőben a közönséges gonosztevők közt a helye.

Ugron jupiteri szavait leirhatatlan lelkesültséggel s percekig tartó éljenzéssel fogadta a közönség. Horváth Gyula szólt fel Ugron után, arca sápadt volt a felháborodástól, hangja reszketett, mikor

3. oldal.

beszélni kezdett, de egy pár pillanat alatt mint a menydörgés kiáltotta át az egybegyűlt nép óriási táborát. A magyar alkotmány helyreállítása óta ugymond, mióta a nemzet a fenálló kötvények alapján szabadon gyakorolhatja politikai jogait a tápéi esethez hasonló bortányos visszaélés, alábbvaló törvénytaposás, gazabb cinizmussal még nem hajtatott végre soha. Magyarországon az elnököt, ki ma utját állotta a népakarat törvényes nyilvánulásának, figyelmeztetem törvénytelen és tisztességtelen eljárásának súlyos következményeire, de ő annak dacára nemcsak a Tápékerületi nép, de az egész nemzet választási szabadságának Magyarország alkotmányos jogainak a magyar képviselőház törvényes hatáskörének nyílt arcú ütésevel elkövette azt a gyalázatos visszaélést, azt a bűnt, melyet feltétlen el kell ítélni Magyarországon minden tisztességes és becsületes embernek. Tagathatlan, hogy nagy sérelem történt ezzel a tápéi választókerület népén, de e sérelem nemcsak ezé a népé, hanem az egész nemzeté, s ennek megtorlására kezet fog nyujtani ezen választókerület népének az egész nemzet. — S ha másra nem volt jó, jó volt a ma elkövetett gyalázatos bűntény arra, hogy felnyissa Magyarországon párttekinet nélkül a becsületes emberek szemét, hogy a mai kormány szabadelvű cím alatt miként tartja tiszteletben, miként védi meg a népet legszentebb politikai joga gyakorlásában. A tápéi eset tehát az ország ügyévé vált, s midőn a nemzet látja, hogy Csongrád megyében az állam fenntartó magyar faj között egy főispán néhány felhasználható cinkossal nyíltan mer rá törni a nép szabad akaratára, hogy ez az államkormányzatból eredő törvényes jogának gyakorlásában megakadályozzassék, akkor azon öntudatra kell ébredni a nemzetnek, hogy ha megtörténhetik ez itt ma, a rut visszaéléssel fenntartott mai kormányzat mellett, megtörténhetik holnap másutt, megtörténhetik mindenütt.

Amint ugymond szónok megvagyok szentül győződve arról, hogy a nemzet jobb fele megvetőleg ítéli el azon kormányzati rendszert, mely alatt ily bűnös cselekmény megtörténhetett, úgy biztosíthatom önöket, hogy aki ma az önök jogával szemben az ország alkotmányos történetében páratlanul álló gaz visszaélést elkövette, ezért meg is fog lakolni, s ezt magam is követelni fogom!

Horváth Gyula után Sima Ferenc beszélt, elmondta hogy mikor meg hallotta mely szerint dr. Csató Zsigmond összebeszélés vagy rabeszelés folytán el állt a választás vezetésétől, s ezt Albertényi Antalra egy nyilvánosan megbélyegzett, Csongrádvármegye tiszt karának szegyenét és gyalázatát képező tagjára bízott, azonnal tisztában volt azzal, hogy a tápéi kerület mára egybehitt választásával szemben valami gazmerényletre készülnek, s neki valamint nem esett zokon mandátumának megsemmisítése, most örül annak, hogy a tápéi választással szemben a választókat méltán vérg felháborító visszaélés elkövetetett. Örül azért, mert ez a gaztett az ország színe előtt játszódott le, le játszódott abban a Csongrádvármegyében, melyről szónok több ízben jelentette ki, hogy itt egy bünszóvelkezet tartja kezében a kormányzatot, sokszor hirdettek szónokkal szemben, hogy csak a személyes hosszú vezérli a Csongrád megye közigazgatásában uralkodó bűnök ostromozásánál, a mai visszaélés most már meg győzhet mindenkit arról, hogy Zsilinszky főispán vezérlete alatt a köréje sorakozó cinkosok hozzájárulásával mire nem képesek ezek az emberek a hivatal sötétjében, kik az ország színe előtt megmérték tapodni a nép jogát, a törvény nyílt arculütésével. Örülök ennek az esetnek ugymond szónok, mert ezután nem lehet tisztességes becsületes ember a vármegyében a ki megvetéssel ne nézze azt a gyalázatos machinációt, mely Zsilinszky vezérlete alatt vette át uralmat Csongrádvármegyében, amely uralomnak éppen a Tápén elkövetett gaz tett fog véget vetni.

Szónok ezután a törvénytisztelőre a hatóságok intézkedése iránti engedelmisségre inti a választóközönséget, felhívja hogy halgattassák el lelkükben a méltó felháborodás haragját, mert ugyis rövid idő múlva eljön az idő, a midőn jog, törvény és becsület veszi át uralmát Csongrádvármegyében és pusztulni fognak kérelhetetlenül azok, kik gaz eszközök árán tartották fenn eddig is uralmukat.

Kovács Kálmán algyő fiatal plébánusa állt föl ezután és leirhatatlan lelkesültséget kelve beszélt a néphez, elmondá, hogy Csongrádvármegye intézői úgy akartak ma cselekedni a 48-as párt zászlajával, s annak hordozója Sima Ferencel, mint Jézussal cselekedtek a hatalmát rettegő zsidó papi fejedelmek, hogy keresztre feszítették, sirba tették, s még sirját külön katonákkal is őriztették, hogy az ige isteni hirdetője valamiképen fel ne támadjon, de hiába volt a nehéz kő, hiába volt a katonai őrizet, Jézus feltámadt, kikelt sirjából, s az általa hirdetett szent igaz tanok átvették uralmukat az emberek fölött, úgy járnak azok, akik ma Sima Ferenc megsemmisítésére törekedve, a leggyalázatosabb visszaéléssel akartak utjába állani annak, hogy az a zászló, melyet Sima Ferenc emelt fel ebben a kerületben, diadalt arathasson, még fényesebb diadalt fog érni, ha egy új választásra kell egybe gyűlni a tápéi kerület lelkesült népének, mert ugymond, nincs olyan hatalom a földön, mely ezt a népet megakadályozhassa abban, hogy a győzelmét ne biztosítsa azon zászlónak, s azon férfúnak, ki itt közöttünk a jog és törvény nevében az igazság hirdetőjeként jelent meg. S éppen azért ugymond és most meghatottan csendült át a néptáboron a fiatal lelkész hangja, mint pap hivlak fel benneteket, itt az Isten szabad ege alatt, tegyétek le papi kezembe azt a szent fogadalmat, az egy igaz élő Isten nevében, hogy azt a zászlót, mely idáig vezetett benneteket, el nem hagyjátok, és ha kell egymásután százszor is eljöttök ezen zászló diadaláért és egyhangú lelkesültséggel dörögtek a jog, törvény és hatalommal visszaélő megyei kormányzat fölébe, hogy Eljen Sima Ferenc a tápéi kerület képviselője.

Az emberek e rendkívüli hatást keltő beszéd alatt levették kalapjukat, ég felé emelték kezüket és lelkesülten kiáltották, hogy esküszünk, esküszünk. Az őregebb emberek és az asszonyok könnybeladott szemekkel borultak egymás keblére. Valóban amily lelkesítő, éppen oly megható volt e pillanatban végig tekinteni azon az ember seregen, mely ma győzelmének biztos reményében gyűlt össze Tápén.

Hatalmas beszédek mentek még Balogh János, Hévízy János és Issekuz Győző országos képviselők. Végül Ugron Gábor felhívására együtt indult meg az óriási menet, a legnagyobb rendben Szegedre, közel 2000 ember vonult be 5 klmr. hosszú vonalat ellepő kocsisorral s nem volt szükség egy rendőrről hogy az óriási menetben zavar ne támadjon, s most szégyen és gyalázat azoknak, a kik intézték, katonasággal őriztetik a békés választó polgárokat.

— **Beszámoló és pártgyűlés Csongrádon.** F. hó 15-én délután 4 órára pártgyűlésre és a lefolyt országgyűlési ciklusról beszámoló beszéd meghallgatására hivta össze a csongrádi ellenzéki párt elnöksége Csongrád város lakosságát. A gyűlés helyén: a főtemplom és plébánia között fekvő térségen több ezer főnyi választó közönség gyűlt össze, mely lelkesülve hallgatta és éljenezte a gyűlés szónokainak lelkesítő beszédeit. — A gyűlést délután 4 órakor Hegyi Antal plébános, a csongrádi ellenzéki párt elnöke nyitotta meg, bejelentvén, hogy mivel Hock János Csongrád város orsz. képviselője betegsége miatt gyógyítás végett külföldön tartózkodik, helyette a párt felkérése folytán a lefolyt országgyűlési ciklus, illetve az országgyűlés ez idő alatt kifejtett munkásságáról szóló rövid ismertetést Sima Ferenc, a tápéi kerület volt orsz. képviselője és jelenlegi képviselő-jelöltje fogja előadni. Sima Ferenc ezután több mint egy óra hosszáig tartó beszédben vázolta az országgyűlés lefolyt eseményeit, kiemelve különösen a valuta behozatalának áldásos voltát és közzgazdasági előnyeit, elismeréssel adózva ezért a kormánynak, de másrésről élesen ítélte el a kormányzat vezetésének nemzetietlen és hazafiatlan szellemét. S e tekintetben éles bírálatot tartott gróf Szapáry Gyula politikája felett. Beszéde végén összetartásra hivta fel a csongrádi ellenzéket s utalt arra a feladatra, mely erre a pártra

a megyei képviselő választásnál vár. — Azon hitének adott kifejezést, hogy ezen párt fog feltétlenül győzni a megyei képviselő választásnál, úgy hogy az ő akarata nélkül egy lélek be nem jutt a képviselő testületbe. — Zajos éljenzés követte beszédét mikor kijelenté, hogy az ellenzék győzelmé csak akkor lesz teljes. — Utána Hévízy János orsz. képviselő lépett a szószékre s általános politikai elvek fejtegetése után rátért a csongrádi mandátum igazolási eljárására, majd a tápéi kerületben úgy a télen, mint most a kormánypárt által végrehajtott gyalázatos üzelmekre, melyek miatt egész Magyarország közvéleménye felháborodva van. Egyben buzdította a népet az ellenzék zászlaja mellett minden irányban leendő kitartásra. Ezután dr. Filó Tihamér, a szentesi II. 48 as kör elnöke emelkedett fel s röviden érintve ő is a tápéi kerületben történteket, elmondva az ott végrehajtott rut, igaztalan és törvénytelen eljárást, melyet a megye hatalmaskodó urai vittek gyalázatos módon keresztül, kifejté, hogy a népek mindentörvényes eszközzel odahatni, oda törekednie kell, hogy az ilyen hatalmaskodó existenciák, kiknek feje maga a főispán, kik a hatalmat nem gyakorolják, hanem bitorolják, — távoznak arról a helyről, melyet ily rut törvénytelenkedések után nem érdemelnek meg, a melynek a polgárok előtti tiszteletét és tekintélyét ily viselkedéseik után teljesen eljásztották. Ezért a most ősszel megejtendő általános megyei képviselő választásra hivta föl a polgárok figyelmét, buzdítva k tartó küzdelemre a polgárokat, hogy ne a hatalmasok kezét csókoló szavazógépeket, hanem független és önállóan gondolkozó polgárokat küldjenek a megyei képviselő testületbe, kik nem a hatalomnak, hanem az őket megbízó népek érdekeit szolgálják. — Majd Hegyi Antal tartott nagyszabású és ötletekben gazdag beszédet az ő pártján és utolérhetetlen humorával, összefoglalva az előbbi három beszéd magvát. Ő is a zászló melletti kitartásra, s a további küzdelemben erőre és csüggedést nem ismerő munkásságra buzdította a lelkes polgárokat. 7 óra volt, mikor a pártgyűlés véget ért, mikor a polgárság a beszédek hatása alatt lelkesedett hangulatban oszlott szét megfogadva, hogy pákulicot még imádkozni sem ereszt be a megyeházába.

Törvény és házszabály.

— *A bíráló bizottságok ítéleteinek jogi természetéről.* — (A „Sz. Jogász-Lapok” 1892. évi augusztus 12-iki számából.)

A képviselőház egyik bíráló bizottsága legutóbb egy nagy feltűnést keltő esetben megsemmisítette egy ismert nevű országgyűlési képviselő mandátumát s ítéletében kötelezte több mint 2000 frt költség megfizetésére.

Az ítélet, különösen a költségek busás volta miatt országszerte nagy megütközést keltett s a laikus és jogász közönségből sokan fölvetették magán-körben az érdekes kérdést, hogy a bíráló bizottságok kötelezhetnek-e törvényes alapon bárkit egy krajcarnyi költség megfizetésére és ha igen, ez az ítélet végrehajtható-e és mi módon. Ezzel kapcsolatban a házszabályoknak különösen a kérvénnyel megtámadott képviselői mandátumok ügyében követendő eljárásra vonatkozó szakaszai kerültek metsző kritika alá, s a vélemények homlokegyenest ellenkező volta mutatja, hogy a kérdés nincsen szabályozva.

Az 1848. évi IV. t.-c. 10—14. §-ában intézkedik a két tábla ülésének nyilvánosságáról s a csend és rend fenntartásáról. A 15. §. ezenkívül feljogosítja a főrendi- és a képviselőházat, hogy magának rendszabályokat készíthessen, melyekben a tanácskozás és szavazás módját általában véve a tábla belügyét fogják meghatározni.

A törvény 15. §-nak alapját az az alkotmányos elv képezi, hogy törvény erejével csak az bír, amit a törvényt alkotó három tényező, a képviselőház, a főrendiház és a király egyező akarata törvény felruház. Amit tehát csupán az egyes faktorok mon-

danak ki határozatképen, az csak rendszabálynak tekinthető, mely egyedül azon testület tagjaira nézve kötelező, mely a határozatot meghozta. A testületen kívül álló harmadik személyek jogairól és köteleességeiről, tehát nem intézhető.

A képviselőház azonban figyelmen kívül hagyta ezt az alkotmányos elvet, mert 1887. május 27-én tartott ülésében elfogadott házszabályaiban túllépett hatáskörén és olyan törvényellenes rendelkezéseket léptetett életbe, melyek az állampolgárok vagyonát, politikai és egyéni jogait a legmélyebben sértik. S a szabályok törvényességét senkinek sem jutott eszébe kutatni, mert a törvényhozás egyik tényezőjéről volt szó. Az idő és a megszokás lassankint szentesítette azokat, a gyakorlat további korshajtásokat hozott létre s íme most szótlanul tűrünk olyan szabályzatot, melynek horribilis örvényében legbecesebb állampolgári jogaink lehetnek kockára téve.

Vagy nem lépte-e túl a törvény korlátait a képviselőház azzal, hogy vagyoniilag marasztaló ítéletek hozatalára jogosította föl a bíráló bizottságokat? Vagy azzal, hogy a kiküldött vizsgáló biztosnak jogot adott tanuknak maga elé idézésére, kihallgatására, megeskütésére, továbbá arra, hogy a hatóságokhoz megkereséseket intézhessen, az idézésre ok nélkül meg nem jelenő, vagy vallomást tenni ok nélkül vonakodó tanuknak a bíróság útján leendő megbírságolásáról, sőt szabadságvesztés büntetéssel (!) való megfenyítéséről is intézkedhessék?

Lehet-e a házszabályok ezen határozatait a törvénynek bármily kiterjesztő magyarázatával megokolni? Hiszen a képviselőház „tanácskozási” és szavazási módjától vagy „belügyétől” mindezek siriusi távolságban vannak!

A képviselőház tehát akkor, amidőn a bíráló bizottságok és a vizsgáló biztos hatáskörét törvényes jogosultság nélkül oly tere is kiterjesztette, melyen csupán törvény útján lehet intézkedni, túllépte a törvényes korlátokat, intézkedései nem léteznek s azon egyének működése, kiknek a korlátlan tulajdonsági jogosítványokat adott e téren, nem hatósági működésnek, hanem törvényes alap hiányában magánügynek működésének tekintendő.

A képviselőház mindamellett oly hatósági közegeket teremtett a bíráló bizottságokból és vizsgáló biztosokból, melyek nem csupán a ház belső rendezésének körén belül vannak jogosítva intézkedni, hanem belemarkolhatnak az állampolgárok vagyonába és megfoszthatják őket személyes szabadságuktól.

És bármit tesznek, cselekményeikért sem vagyoniilag sem büntetőjogilag nem felelősek; mert nincs törvény, melynek alapján kártérítésre kötelezhető vagy büntetőjogi felelősségre vonható lennének. Felelősek ugyan és pedig a vizsgáló biztos a bíráló bizottságnak, ez pedig a képviselőháznak. E felelősségnek azonban semmiféle sántiója nincs s a helytelenítésen esetleg a megbízás visszavonásán túl nézetem szerint nem terjedhet.

Még kirívóbbá válik a kérdés kuszáltsága, ha a vizsgáló biztos által kihallgatott tanuk hamis esküjének vagy a hamis tanuszerzésnek következményeire gondolunk, vagy ha a bíráló bizottság ítéletének végrehajtására kerül a sor.

A büntető törvénykönyv csupán bünvádi vagy polgári ügyekről szól és csak az ilyen ügyekben tett hamis tanuvallomásokat bünteti. S hamis tanuszerzésről is csak akkor lehet szó, ha maga a hamis tanuvallomás lehetséges.

A kérvénnyel megtámadott mandátum ügyének vizsgálata azonban nem bünvádi ügy, mert a büntető törvény róla nem szól, és nem polgári ügy, mert nem magánjogokat érint. Inkább közjogi jellegű kérdés, épen e tulajdonsága miatt hivatalból való vizsgálatot kíván. Már ezért is kétséges előttem, bár a büntető gyakorlat ezen soha fenn nem akadt, hogy a vizsgálat folyamán elkövetett hamis eskü büntethető-e. S még kétségebbé válik akkor, ha megdölgödjük, hogy a hamis eskü csak akkor büntethető, ha a hatóság, mely előtt elkövetették, hivatása gyakorlatában járt el. Ez azonban a kiküldött vizsgáló biztosról nem állítható, mert tanuk kihallgatásáról nem a törvény, hanem a házszabályok jogosítják fel. Ezeknek pedig a tanuk kihallgatására vonatkozó része a törvény által megszabott kereten túlterjed.

Törvényes alapja tehát nincs. S minthogy a vizsgáló biztos személye a tanuk kihallgatásánál hatósági jelleggel felruházva nincs, az előtte, mint magánszemély előtt letett hamis esküt, s azzal kapcsolatos hamis tanuszerzést büntetni nem lehet.

Ezen érvelés helyességét nem döntheti meg az, hogy a mandátumok vizsgálatánál évtizedek óta követett eljárást a hosszas gyakorlat már szentesítette. Ellentmond ennek először az 1848. évi IV. t.-cz. 15. §-a, mely a legszorosabb magyarázatot követeli, mivel egy testület belügyeire vonatkozik és másodsorú ellentmond az, hogy büntetéssel sújtani csak oly cselekményt lehet, amit a törvény büntetendőnek jelent ki.

Áttérve a bíráló bizottságok ítéleteinek fejtegetésére a legbántóbban sérti jogérzetüket, hogy azok helyességét, érdektelen voltát és függetlenségét mi se garantírozta, s a netalán túlkapások ellen mit sem ehetünk. Meg sell hajolnunk oly ítéletek előtt, melyeknek páratlanságában a bíráló bizottságok felelőségének hiánya és gyakran a pártérdek miatt is kétség férhet, mert a bizottságok összeállítása a véletlentől függ, s tagjainak képzettségét s jellemük integritását semmivel sem latjuk biztosítani.

Mindamellett az állampolgárokat vagyoniilag marasztaló ítéleteket hoznak, bár ítéleteik végrehajthatatlan volta előttem kétségtelen, nem csupán azért mert a törvény által megvont hatáskörükön túlléptek, hanem azért is, mert ítéleteiket az 1881. évi LX. t.-c. a végrehajtható közokiratok közt nem sorolja föl s az ott felsorolt hatóságok végrehajtható határozatai közé a bíráló bizottságok ítéletei nézetem szerint nem sorozhatók.

De nem tekintve ezt, kérdem, mi történik akkor, ha az országgyűlés működésének megszűntével a ház elnökeinek működése is megszűnven, nincs aki az ítélet hiteles másolatát kiadhatja? Kötelesek-e a bíróságok az ítélet alapján végrehajtást rendelni el, mikor annak végrehajtható volta nem törvényes, hanem csupán házszabályokon alapul?

A megoldatlan kérdések egész sora tárul föl előttünk s mind sürgősen követeli, hogy a törvényhozás, a képviselői mandátumok megsemmisítése ügyében az eljárást mielőbb kormányozza, s azok elbírálását a kérdés magánjogi ügyekkel is kapcsolatos közjogi természeténél fogva független kivételes bíróságra bizza.

Papp Dezső.

Levél a Szerkesztőhöz.

Szegvár, 1892. augusztus 16.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapjának f. évi 95-ik számában felméltoztattott emliteni, hogy a f. hó 11-iki tapéi választáskor olyan ember lett jegyzőül kinevezve, ki szolgabíró korában a szegvári iparosokat végigszarolta. Csakhogy erről a gyönyörű emberről nem tetszett egészen hű fotográfiát adni. Hiányzik még abból valami, melyet szives engedelméből mi egészítünk ki. Mikor Matéffy Kálmán szolgabíró korában jogtalanul végig szarolt bennünket és mi valamenyny közgazgatási forumnál hiába panaszkodtunk, — a tisztelt szolgabíró ur nem bizván az ellene folyamatba tett fegyelmi ügynek rá nézve kedvező elintézésében, hogy szarolásait elpalástolja, olyan eszközhöz nyult, mellyel eddigi bűneit csak nagyobította. Ugyanis Piti volt jegyzővel együtt megbízásunk, tudtunk és hírnök nélkül hamis kérvényeket gyártott s e kérvény alá neveinket is aláírta.

Ezek a kérvények, — valószínűleg hogy a Matéffy Kálmán szarolása által Szegváron előidézett jogos felháborodás az idővel csillapuljon, végzésekkel ellátva csak a napokban expedáltak a mindszei szolgabíró által kezeinkhez.

Meglepetéssel olvastuk ezen hamis kérvényeket, melyeket megbízásunk nélkül Matéffy Kálmán készített s csodálkozunk azon erkölctelenségen, hogy Csongrád megye tisztikarában olyan ember foglalhat helyet, a ki elég vakmerő becsületes emberek aláírásait is hamisítani.

Ezekből a hamis kérvényekből néhányat ide zárva, a tisztelt szerkesztő ur kezéhez juttatunk.

Tisztelettel

Több városi polgár.

Adjuk a levelet, úgy a mint beküldött, azzal a felhívással, hogy a Matéffy Kálmán volt szegvári szolgabíró, jelenben vármegyei első aljegyző által hamisított s szerkesztőségünkben letéve levő kérvényeket bárki megtekintheti. Tehát Matéffy nemcsak szarolt, hanem hamisított is! Hát nem hallatlan alávalóság kell ahhoz, hogy egy ember, a ki szarolt és hamisított, ebben a vármegyében nemcsak előkelő tisztviselő, hanem a polgárok legfontosabb politikai jogának gyakorlásánál még bizalmi állást is foglalhat el?

(Szerkesztő.)

Helyi és megyei hírek.

Lapunk legközelebbi száma a későbbjött kettős ünnep miatt szombaton fog megjelenni.

— **Mosakodás.** Én nem voltam ott, én nem láttam, nem tudom, nem vettem benne részt, magam is gyalázatosnak tartom az egész eljárást, ezen chorusban zeng fel az ének a vármegye sorsának intézői körében, a tiltakozás a tápéi stiklivel szemben senki se tudta, hogy minő gonoszságon tőri az elméjét Albertényi Antal. Ő a felelős mindenért, Zsilinszky ártatlan, Csató ur pedig pláne bárány az egész bűnben. — Lam, lam. Tehát nem tudott senki semmit. Ártatlan mindenki azon gazságban, mely Tápén elkövetetett. — Mi most ezen általános mosakodásban csak lapunk vezércikkére hívjuk fel a közfigyelmet és arra, hogy Albertényi ur mellett a tápéi fucsban a főszerepet dr. Kelemen Béla ur játszotta, ki váltig bizonyította, mit a suttymból előrantott Kazali bizalmi embere, hogy az az egyedül törvényes eljárás, hogy, akik igazolványt nem csatoltak az ajánlathoz, azokra szavazni nem lehet. A főispán ur ártatlanságára egészen ominózus, hogy az ő szeretve tisztelt sógora ilyen jelentékeny szerepet játszott ebben a tápéi történetben. Most csak erre figyelmeztetünk, de lapunk jövő számában lerántjuk a leplet a szereplők összes machinációjáról és az igen tisztelt mosakodó alispán ur utazgatásairól is. — S majd rá fogunk mutatni, hogy miféle szolidaritásban áll a fő- és alispán egymással.

— **A vizsgálat el van rendelve.** Zsilinszky főispán elrendelte — a kormány parancsa folytán — a fegyelmi vizsgálatot Albertényi Antal ellen azon visszaélésért, melyet a tápéi választás meghusításával elkövetett. A vizsgálat vezetésével dr. Cicatricis megyei főjegyző van megbízva. Mennyi humor van ebben a kis történetben. Zsilinszky rendeli a fegyelmi vizsgálatot Albertényi ellen, az a Zsilinszky, kinek utasítására járt el Albertényi. — No hát majd megnézzük, hogy hova lukad ki ez a vizsgálat.

— **Visszahelyezte a közigazgatási bizottság** az állásába dr. Tasnádi Antalt és beszüntette ellene a fegyelmi eljárást, s egyszerűen csak az elővizsgálatot rendelte el ellene, s megbízta azzal Csató alispánt, ugyan azt, aki tél óta csinálja a Varjassi-féle ügyben a soha befejezésig nem érő vizsgálatot. Tehát Tasnádi visszahelyeztetett; de csak papíron; mert a képviselőtestületnek joga van ezen könnyű verű és Tasnádi ur védelmére dolgozó közigazgatási bizottsági végzés ellen *felebbesni* és *felebbesni is fog*, s Tasnádi Antal nem teszi be a lábát többé a polgármesteri székbe, melyet kinevezetésével beszenyezt.

— **Mire készülnek?** Zsilinszky derék törvénytisztelő hívei most azon tőrik a fejüket, hogy miként lehetne egy újabb visszaélést elkövetni a tápéi választásnál? Most azt hirtelik: mert ezek az emberek előre hirdetik, hogy miként fogják a törvényt arcul vágni, azt mondják, hogy a központi választmány nem jön össze a törvény által követelt lét számban és így nem lehet kitűzni a választást a törvény által előirt határidő alatt. Ha másként nem lehet hát most már így fogják macerálni a választókat. Hanem hát azok a választók türelmes emberek és mikor majd választani kell, akár később akár korán, ott lesznek és helyt állnak a zászló mellett, csak azután azok is álljanak helyt, akikről majd annak idején a visszaélést számon fogják kérni, mert a számadás napja nem marad el.

— **A szentes vásárhelyi vasút építést** ma adta ki az építő bizotts. 775 ezer trtért Gferer vasutépítési vállalkozónak. Volt egy olcsóbb ajánlat is, de ez valami forma hibából elűtetett a vállalatól. Most erről az egész vasutépítési kiadásról csak annyit említünk meg, hogy a pályázat nem volt kötött határidőhöz kötve és így egyes vállalkozók félre lettek vezetve s innen van, hogy ily drágán lett az építés kiadva. Jövőre többet erről a dologról.

— **Katonai ostrom állapot alatt van** Kistelek kivételével az egész tápéi kerület. Katona van Dorozsmán, Horgoson, Sándorfalván és Algyón tehát Tápét és Sövényházat kivéve, dr. Kelemen Béla derék főszolgabírónk egész járásában. Tápén és Sövényházán meg, mert ezeket jó részben Pakulic nép lakja, tehát ezeket nem kell katonákkal megszállni; csak azokat a községeket, melyek Kelemen ur és az ő derék Kazalyja nem kell képviselőnek. Dorozsma mai közgyűlésén fog tiltakozni ezen brutális intézkedés és indokolatlan katonai megszállás ellen. Mi pedig egy rendkívüli közgyűlés összehívását indítványozzuk, hogy módot adjunk Zsilinszkinak, Csató és Kelemen uraknak aziránt, hogy az egész megye felháborodására szolgáló eljárásukat igazolják. Igazolják különösen akkor, mikor Kistelekre nem kellett katona, mert ez nem Kelemen ur eljárásában van, tehát itt nem ő rendelkezik. Igazán szegény Csató alispánra ez az egész eljárás, melynek a közvélemény ítélete előtt a levét első sorban is ő tartozik meginni. Vigyázz, hogy meg ne ártson a gyomrának!

— **Hüvelyk Matyi ékes kiszólásai.**

Röndös kis választás ez a tápaji. Zsilinszkyék persze azt hitték, kirántják Simát a nyeregéből, pedig csak lovat adtak alá.

A csongrádmezei politika nagyságok sé gondolták volna, hogy olyan lósz a tápaji kerület, mint a szortyogó pipa: nem hagyja elaludni az embőrt.

A tapéi botrány.

— A „Hüvelyk Matyi“ aug. 14. számából. —

A Szapáry kormány, ez az áldott kormány
A mely nekünk soh'se lehet elég drága.
Megtint szegyenletes szennyfoltot sűtött fel,
Alkotmányosságunk tiszta homlokára.

Bebizonyította újra tisztességét,
A minek a polgár szabadsága semmi,
Megtutatta, hogy az kell ember agyában
A gondolatot is rabszolgává tenni.

Bebizonyította, hogy ez a nyavalyás,
Uralom, a melyet alkotmányunk gunyol,
Nem egyéb mint eszköz, törvénytelenesgre,
Nem más, mint hazugság a miniszter urtól.

Bebizonyította, hogy az a hatalom,
Amelyet rossz sorsunk a kezűkre játszott,
Szuronyokra épült s még annál is léhább
Aminek előttünk első percze látszott.

De vigasztaló az, hogy nem kell aggódnunk
Olyan nagyon már e szegény nemzet sorsán.
A tapéi eset is zálog kezűnkben,
Hogy az, aki skandalimra képes,
Haldokolva nyög már a Szapáry kormány.

Hüvelyk Matyi.

Szerkesztői üzenet.

Ss. M. Debrecen. Köszönet jó indulatu üdvöz-
letéért. A harc lankadatlanul folyik mig szükség
van rá.

T. G. Mindszent. Lapunk szerkesztője f. hó
20-an Kisteleken, 21-én Horgoson, 25-én Dorozsman
lesz és közben meglátogatja Sándorfalvat és Algyót.
Ez idők alatt állandó lakasa Szegeden az Európá-
ban lesz!

Csongrád vármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Csongrád vármegye törvényhatóságának
kezelése alatt álló „Horgosi“ Kárász alapít-
ványnál megüresedett fiuk számára rendsze-
resített egy ösztöndíjas helyre ezennel pályázat
hirdetetik, felhivatván az ezen ösztöndíjat el-
nyerni óhajtók, hogy az alapítvány okirat
alant jelezett §. §-sai értelmében felszerelt
pályázati kérvényeiket Csongrád vármegye tör-
vényhatósági bizottságához intézve a vármegyei
alispáni hiralalnál f. évi szeptember hó
30 ig nyujtsák be.

Kivonat az alapítványi okiratból:

4 §.

„A 3-ik § ban meghatározott módon lé-
tesített alapítványban csak azon hazai tanit-
tézeteket látogató növendékek részesülhetnek
kik elemi tanulmányaikat már befejezték, vagy
az elemi iskolán felül álló bármely nyilvános
hazai tanintézetnek s nevelő intézetnek nö-
vendékei. Az alkaptványi ösztöndíjakat az il-
lető növendékek — tanulmányaikban való
jó sikerrel előhaladás mellett azoknak ily ha-
zai nyilvános tanintézetbeni teljes bevégezéseig
— élvezendik.“

5 §.

„A szóban levő alapítványi helyek el-
nyeréséért folyamodó növendékek tartoznak
igazolni, hogy magyar nemzet beliek és Cson-
grádmegyebeli illetőségűek, továbbá, hogy
mint ieles tehetségű tanulók kellő erkölcsi
viselet és szorgalmat tanusítottak, végre hogy
árvák és vagyontalanok“

8 §.

„A hagyományozó szüleitől néhai Hor-
gosi Kárász Istvántól és Pay Kunigundától
negyedizig leszármazó utódok, bár nem árvák
lennének is, — az ösztöndíjak elnyerésében
mások fölött elsőbbséggel bírnak; mi végből
a nevezett hitestársak utódainak leszármazási
táblázata hiteles alakban jelen alapító levél-
hez .: alatt felesatoltatik.“

9 §.

„Az alapítványi helyek elnyerésére pá-
lyázó növendékek erkölcsi viseletéről, tanulási
képességéről és szorgalmáról kívánt bizonyít-
vány, azokra nézve, kik még csak elemi ta-
nulmányaikat végezték be: a községi tanító,
tanítók vagy tanítói testület meghallgatásával,
az illető községi iskolaszék által, — azokra
nézve pedig kik az elemi iskolán már felül-
álló bármely nyilvános tanintézetbe vagy ne-
velő intézetbe vannak felvéve: az illető tan-
intézet igazgatósága által állítandó ki s az
ily bizonyítványokban különösen kimondandó,
vajon az illető növendéket az iskolaszék, vagy
tanintézeti igazgatóság, az ösztöndíj elnyeré-
sére, esetleg az ösztöndíjban való további ré-
szesítésére érdemének tartja-e?“

Kelt Szentesen, 1892. augusztus 8-án.

Dr. Csató Zsigmond,

alispán.

Gőzhajózás.

Személyszállító hajók közlekedése vegyes szolgálatban a Tiszán
Szeged és Szolnok között.

— Ervényes 1892. évi mártius 15-től. —

Felfelé:

Szegedről Szolnokra: Hétfőn, szerdán és pën-
teken délután 3 órakor. Éjjelzés Csongrádon. Szent-
esről ugyanezen napokon és pedig az innen esti 8
órákor induló hajóval lehet Szolnok felé utazni.

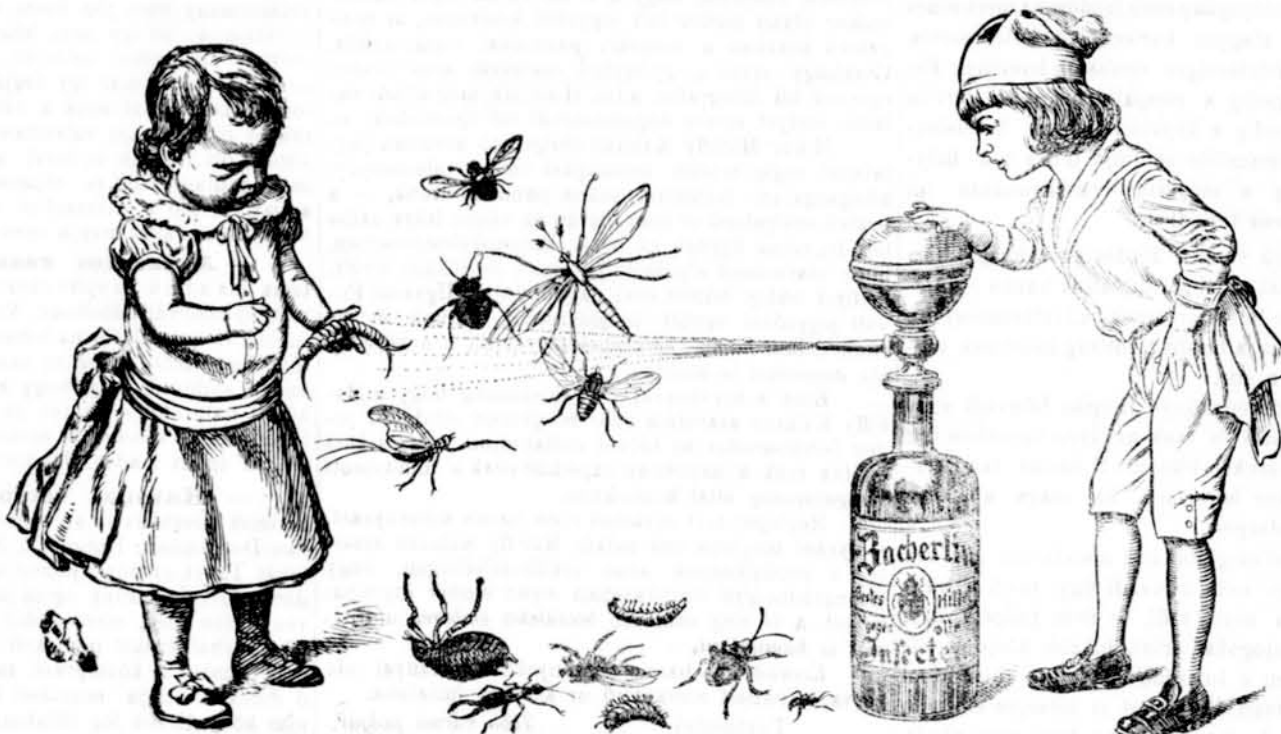
Csongrádról Szolnokra: Kedden, csütörtökön és
szombaton reggel 4 órakor.

Lefelé:

Szolnokról Szegedre: Kedden, csütörtökön és
szombaton délután 3 órakor. Éjjelzés Csongrádon.

Csongrádról Szegedre: Szerdán, pénteken és
vasárnap reggel 4 órakor. Szentesről ugyanezen na-
pokon és pedig az innen 5 órákor reggel induló
hajóval lehet Szeged felé utazni.

**„ZACHERLIN“
a leghirnevesb és legbiztosabb szer mindennemü rovar ellen!**

A bámulatos hatásu „Zacherlin“ ismertető jelei: 1. lepecsételt üveg. 2. a „Zacherl“ név.

Árak: Egy üveg 15 kr. — 30 kr. — 50 kr. — 1 frt.

A valódi

ZACHERLIN

kapható:

Szentesen: Szépe Károly,
ifj. Vecseri Sándor,
Mannó József,
Burián József,
9-10 ifj. Kovács József.

Mágocs: Rosner Zsigmond.
Csongrád: Bagossy Gábel.
Vermes Gyula.
Kunszentmárton: Vágó Gábor